

Granskning av missbruksvården

Rapport

Falu kommun

KPMG AB

2022-03-01

Antal sidor 15

Falu kommun
Granskning av missbruksvården

2022-03-01

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Bakgrund	3
2.1	Syfte, revisionsfråga och avgränsning	3
2.2	Revisionskriterier	4
2.3	Metod	4
3	Resultat av granskningen	5
3.1	Övergripande kostnadsjämförelse med andra kommuner	5
3.2	Styrning	6
3.3	Insatser	8
3.4	Samverkan	9
3.5	Uppföljning	11
4	Slutsats och rekommendationer	13

1 Sammanfattning

Vi har av Falu kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens arbete med missbruksvård för vuxna. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2021.

Syftet med granskningen är att bedöma om socialnämnden säkerställer att det finns ändamålsenliga arbets- och samverkansformer för att tillgodose behoven hos personer med missbruks- och beroendeproblematik.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att socialnämnden i allt väsentligt säkerställer att det finns ändamålsenliga arbets- och samarbetsformer för att tillgodose behoven hos personer med missbruks- och beroendeproblematik.

Följsamheten till nationella riktlinjer är god, och det finns ett relativt brett utbud av insatser. Den interna samverkan fungerar tillfredsställande, medan samverkan med regionen och frivilligorganisationer kan utvecklas. Förutsättningar för en relevant uppföljning samt analys och utveckling är under uppbyggnad.

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi socialnämnden att:

- Se över och uppdatera *Riktlinjer avseende handläggning av ärenden inom missbruks- och beroendområdet för vuxna*, se avsnitt 3.2.1.
- Tydliggöra hantering av risker i processflödet utifrån perspektivet intern styrning och kontroll, exempelvis avseende egenkontroll och andra kontrollaktiviteter, se avsnitt 3.2.1.
- Se över och uppdatera interna rutiner avseende samverkan, se avsnitt 3.4.1.
- Utveckla samverkan med regionen, bland annat genom att säkerställa att lokal överenskommelse färdigställs, se avsnitt 3.4.1.
- Utveckla samarbetet med frivilligorganisationer, se avsnitt 3.4.1.
- Säkerställa att implementering av uppföljningsdelar färdigställs, se avsnitt 3.5.1.
- Säkerställa relevant rapportering till nämnden, se avsnitt 3.5.1.

2 Bakgrund

Vi har av Falu kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens arbete med missbruksvård för vuxna. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2021.

Enligt socialtjänstlagen ska socialtjänsten utforma och genomföra sina insatser tillsammans och i samförstånd med den enskilde. I socialtjänstlagens 4 kap. 1§ regleras den enskildes rätt till bistånd för sin försörjning och sin livsföring i övrigt, om han eller hon inte kan tillgodose sina behov på något annat sätt. Detta inkluderar även insatser för vård och behandling för missbruks- och beroendeproblem. I socialtjänstlagens 3 kap framgår att socialnämnden i sin verksamhet ska främja den enskildes rätt till arbete, bostad och utbildning. Vidare framgår det att kommunen ska tillsammans med regionen upprätta en individuell plan om behov finns, samt att kommunen ska ingå en överenskommelse med regionen om ett samarbete i fråga om personer med missbruksproblematik.

Socialstyrelsens *Nationella riktlinjer för vård och stöd vid missbruk och beroende* gäller medicinska och sociala insatser som ges inom kommunernas socialtjänst och regionens beroendevård. Riktlinjerna ger rekommendationer om åtgärder inom vården, utifrån målgrupp samt dokumenterad effekt. Här framhålls även användning av bedömningsinstrument för att avgöra val av insats, behandlingsplanering och uppföljning samt att behandling för personer med samsjuklighet av både missbruk och annan sjuklighet, främst psykiatrisk, bör samordnas. Trots att samsjuklighet är vanligt och det enligt riktlinjerna finns ett stort behov av vägledning anges att det vetenskapliga underlaget på området begränsat.

Revisorerna bedömer att det finns en risk att uppdraget inte styrs eller organiseras i den omfattning som är nödvändig för att säkerställa att individer med missbruksproblematik får det stöd och hjälp de är berättigade till.

Med anledning av ovanstående drar kommunens revisorer slutsatsen i sin riskanalys, att kommunens arbete kring vuxna med missbruksproblematik behöver granskas.

2.1 Syfte, revisionsfråga och avgränsning

Granskningen har syftat till att bedöma om socialnämnden säkerställer att det finns ändamålsenliga arbets- och samverkansformer för att tillgodose behoven hos personer med missbruks- och beroendeproblematik.

Granskningen besvarar följande revisionsfrågor:

- Erbjuds ett lätt tillgängligt stöd för individer som riskerar att hamna i missbruksproblematik inklusive anhöriga?
- Är processflödet för arbetet med individer med missbruksproblem tydliggjord? Finns och efterlevs relevanta riktlinjer och rutiner? Finns en effektiv egenkontroll/kontrollaktiviteter implementerad?
- Finns en fungerande samverkan och samordning mellan berörda kommunala verksamheter kring målgruppen?

- Används bedömningsinstrument för att säkerställa att enskilda erbjuds rätt insatser?
- Väljs och erbjuds insatser utifrån den enskildes behov?
- Vilket stöd och åtgärder finns eller samordnas för att stödja anhöriga och nätverk i samband med insatser till den enskilde?
- Finns fungerande alternativ till placering respektive stöd i samband med hemgång och utslussning samt eftervård?
- Finns fungerande former för uppföljning och utvärdering? Används resultaten för styrning och förbättring av verksamhetens processer och rutiner?
- Finns en fungerande samverkan med andra aktörer, t ex regionen och frivilligorganisationer?

Granskningen omfattar arbetslivs- och socialförvaltningens arbete med målgruppen vuxna över 18 år, dock ej LVU.

Granskningen avser socialhämnden.

2.2 Revisionskriterier

Vi har bedömt om rutinerna uppfyller

- Kommunallagen 6 kap § 6
- Socialtjänstlagen (2001:453)
- Nationella riktlinjer för vård och stöd vid missbruk och beroende (2019)
- Lag om vård av missbrukare i vissa fall (1988:870)
- Tillämpbara interna regelverk, policys och beslut

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudier av verksamhetsbeskrivningar, riktlinjer, delårsrapport, nämndsprotokoll och handlingar, delegationsordning, överenskommelse med regionen, enkätredovisning samt statistik från Kolada.
- Intervjuer har genomförts med ordförande, förvaltningschef, sektionschef och enhetschefer.

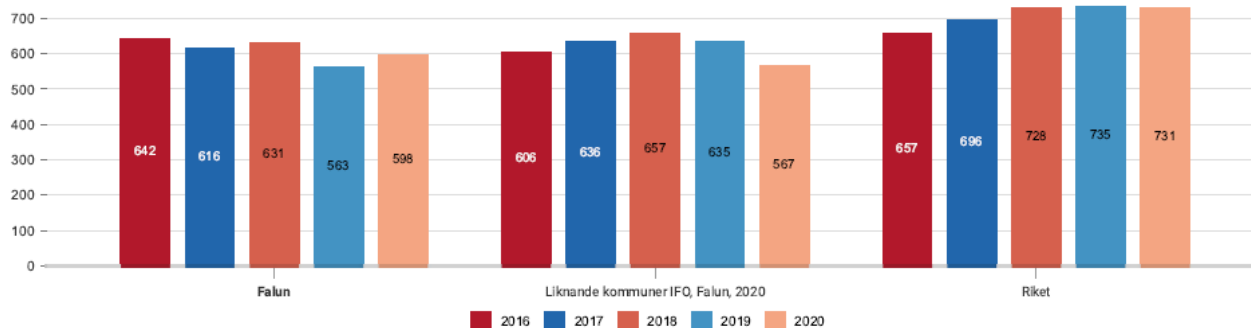
Rapporten är faktakontrollerad av intervjuade.

3 Resultat av granskningen

3.1 Övergripande kostnadsjämförelse med andra kommuner

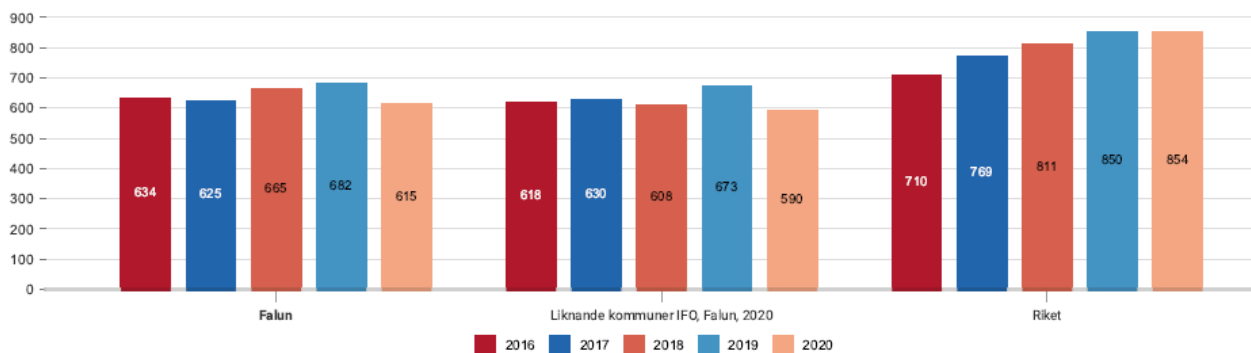
Uppgifter ur Kolada visar att nettokostnaderna för missbruksvården i Falu kommun har minskat år 2020 jämfört med år 2016, även om en viss ökning skedde 2020. Kostnaden ligger i nivå med liknande kommuner (Gotland, Kalmar, Karlskrona, Skövde, Tyresö, Örnsköldsvik och Östersund), och är lägre än riket.

Nettokostnad missbruksvård totalt för vuxna, kr/inv

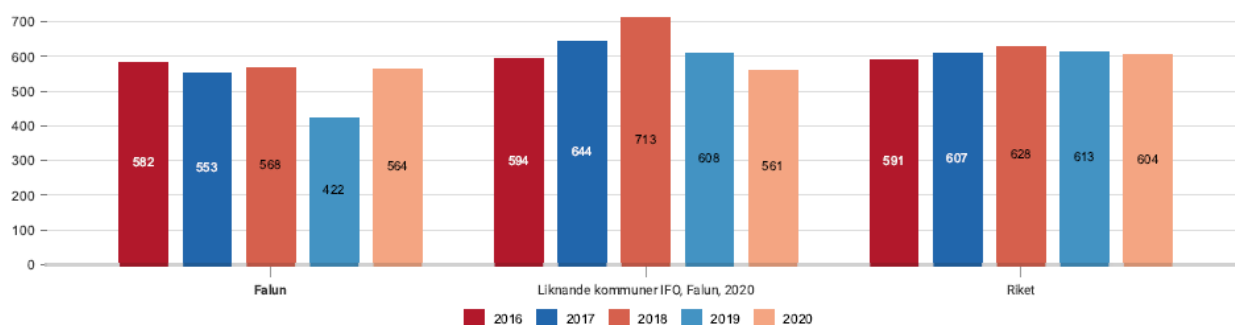
Sett till kostnader för öppna insatser har dessa också minskat något under samma period. Kostnaden för öppna insatser ligger i nivå med liknande kommuner, men lägre än riket.

Kostnad öppna insatser vuxna missbrukare, kr/inv 21-64 år

Kostnad för heldygnsvård har också minskat under perioden, och ligger i nivå med liknande kommuner samt något lägre än riket.

Kostnad heldygnsvård vuxna med missbruksproblem kr/inv 21-64 år

Sammantaget indikerar jämförelsen att kostnaderna för missbruksvård i Falu kommun är i nivå med liknande kommuner, och lägre jämfört med riket.

3.2 Styrning

Sedan år 2021 är kommunens missbruksvård för vuxna organiserad i arbetslivs- och socialförvaltningen. Verksamheten kan beskrivas som att den består av dels en myndighetsfunktion, dels funktioner för genomförande av öppenvårdsinsatser.

Av *Riktlinjer avseende handläggning av ärenden inom missbruks- och beroendområdet för vuxna*¹ framgår att verksamhetens målgrupp är vuxna med missbruks- och beroendeproblematik avseende alkohol, droger och spel om pengar. Som vuxna räknas personer som fyllt 18 år. Om det redan finns en pågående insats hos barn- och unga fortsätter de normalt med insatsen till de är 20 år.

Ett ärende kan uppkomma genom *ansökan* eller *begäran*, genom *anmälan* eller på *annat sätt*, t.ex. genom en begäran från en annan myndighet om ett yttrande. Vid intervjuer framkommer att det inte erbjuds stöd utan biståndsbeslut. En bakgrund till detta uppges av intervjuade grunda sig på de prövningar som gjorts av serviceinsatser i andra kommuner utifrån gällande lagstiftning. Ett undantag från detta är stöd direkt riktad till anhöriga.

Kontakt med socialsekreterare vid missbruksenheten sker via kommunens kontaktcenter. Enligt intervjuade upplevs detta som väl fungerande för såväl de som söker kontakt som för socialsekreterare, och bidrar till såväl en god tillgänglighet som bidrar till förutsättningar för en effektiv arbetsmiljö.

¹ Daterad 2020-01-27.

Falu kommun

Granskning av missbruksvården

2022-03-01

Under hösten 2021 genomfördes en brukarundersökning avseende missbruks- och beroendevård². Resultaten gällande hur lätt det är att komma i kontakt med socialsekreteraren visar att 93 procent (riket 91 procent) anger att det är mycket lätt eller ganska lätt. Dock är andelen som anger mycket lätt lägre i Falun än riket, 26 procent jämfört med 48 procent.

Av riktlinjerna framgår exempelvis att i alla utredningar som rör vuxna ska barnperspektivet beaktas. Det innebär att det alltid ska kartläggas om personen har minderåriga barn och på vilket sätt barnen är berörda. Om den enskilde är aktuell för missbruks- och beroendevård och har barn och/eller är sambo med annans barn ska handläggaren alltid använda följdfrågorna som rör barn i ASI-intervjun.³

Alla beslut om insatser ska normalt föregås av en ASI-utredning. ASI är en standardiserad bedömningsmetod som sker med intervju för kartläggning och bedömning av resurser och problem för personer med missbruks- och beroendeproblem. Intervjun omfattar sju livsområden; fysisk hälsa, arbete och försörjning, alkoholanvändning, narkotikaanvändning, rättsliga problem, familj och umgänge inklusive förekomst av våld samt psykisk hälsa. Vid behov kan även ADDIS⁴ genomföras som en fördjupad screening i enskilda ärenden. Även AUDIT och DUDIT används⁵.

I de fall utredningen leder fram till beslut om insats, ska insatsen vara tidsbegränsad. Vidare ska syfte och mål med insatsen/ insatserna framgå. En uppdragsbeskrivning lämnas till den vårdgivare/utförare som ska genomföra insatsen såväl interna som externa utförare.

Därefter upprättar utföraren tillsammans med den enskilde en genomförandeplan, utifrån uppdragsbeskrivningen. Genomförandeplanen beskriver mer i detalj hur insatsen ska genomföras för att uppnå målet med insatsen.

Socialförvaltningens insatser till personer med missbruksproblem ska utgå från den enskildes individuella behov och utformas och genomföras i samråd med den enskilde. Brukarinflytandet ska betonas, vilket innebär att det är viktigt att den enskilde ges möjlighet att framföra sina synpunkter på de insatser som erbjuds och genomförs. Den enskilde har dock inte någon ovillkorlig rätt att erhålla en viss bestämd insats, och socialnämnden har rätt att väga in exempelvis ekonomiska faktorer vid val av verkställighet. Av riktlinjerna framgår samtidigt också att i första hand ska insatser genom socialförvaltningens egna verksamheter alltid prövas och erbjudas i första hand.

Resultaten från brukarenkäten visar att 100 procent svarar att socialsekreteraren frågar efter synpunkter på hur din situation skulle kunna förändras (riket 92). Upplevelsen av

² Missbruks- och beroendevård, Falun, resultatpresentation daterad 211116. Svarsfrekvensen var 47 procent, 40 svar inkom av totalt 85 möjliga brukare som bjudits in att delta i samband med möte/besök. Enkäten är en del av Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) nationella brukarundersökningar inom socialtjänsten och genomförs årligen.

³ ASI står för Addiction Severity Index, och rekommenderas i nationella riktlinjer.

⁴ ADDIS (Alkohol Drog Diagnos Instrument) är en bedömningsmetod som används för att diagnostisera skadligt bruk, missbruk och beroende av alkohol och andra droger, och rekommenderas i nationella riktlinjer.

⁵ AUDIT/DUDIT (Alkohol/Drug Use Disorders Identification Test) är ett screeninginstrument för identifiering av riskfylld och skadlig alkohol/drogkonsumtion, och rekommenderas i nationella riktlinjer.

hur mycket man kunnat påverka vilken typ av hjälp uppger 50 procent mycket (riket 36) och 39 procent ganska mycket (riket 45).

Som ett led i att kvalitetssäkra processen och genomförande sker bl.a. ärendegenomgångar i grupp, individuella genomgångar med metodhandledare vid behov och löpande uppföljningsmöten bland berörda kring enskilda ärenden. Enhetschef och metodhandledare har också veckovisa avstämningar.

Det nya verksamhetssystemet Treserva som infördes under 2021 stödjer handläggningsprocessen (till skillnad från det tidigare verksamhetssystemet). Processbeskrivningar har i samband med införandet av verksamhetssystem utarbetats för olika verksamheter. Vidare nämns vid intervjuer att en övergripande översyn av processer ska göras, vilket kan utgöra stöd för fortsatt utveckling av kvalitetsledningssystem och verksamhetshandbok.

3.2.1 Bedömning

Vi konstaterar att det finns en riktlinje som utgör en väsentlig del att tydliggöra ett processflöde, och bedömer att det finns en god efterlevnad. Vi bedömer dock att riktlinjen behöver ses över och uppdateras, bland annat för att vara överensstämmande med organisering och utbud av insatser.

Det finns också kontrollaktiviteter som genomförs i det löpande arbetet, även om de inte benämns vid detta. I det fortsatta arbetet med kvalitetsledningssystem, verksamhetshandbok och processer kan egenkontroller och kontrollaktiviteter tydliggöras även utifrån perspektivet intern styrning och kontroll med koppling till hantering av risker i processflödet.

Vi uppfattar att bedömningsinstrumentet ASI används standardmässigt i ärenden, vilket följer nationella riktlinjer och utgör en god grund för bland annat att säkerställa att relevanta insatser ges utifrån den enskildes behov. Resultaten från brukarenkäten indikerar att även den enskilde är delaktig.

Brukarenkäten indikerar också på en god tillgänglighet. Även om stöd utan biståndsbeslut inte erbjuds, finns goda möjligheter att komma i kontakt med verksamheten. Anhöriga kan erhålla rådgivning och stöd direkt utan prövning.

3.3 Insatser

Kommunens egen öppenvård har tillgång och kompetens kring ett antal olika behandlingsmetoder och annat stöd som erbjuds som insatser.

- MI - Motiverande intervju – i grupp och enskilt
- MET - Motivational Enhancement Therapy - enskilt
- CRA – Community Reinforcement Approach - grupp
- Tolvstegsbehandling (Kompassen) - grupp
- Akupunktur (NADA)
- Stöd vid spelberoende – manualbaserade enskilda samtal

- Återfallsprevention – KBT-baserad med enskilda samtal
- HAP – Haschavvänjningsprogrammet - används till delar, individuellt
- Stödboende – för kvinnor resp män, samt utslusslägenheter
- Boendestöd (ej avgiftsbelagt)
- Aktivitetscenter

Gällande stöd till anhöriga används AI- eller Nar-Anon-inspirerat stödprogram samt CRAFT⁶-program i form av öppen gruppverksamhet, dvs ej biståndsbedömd insats. Det förekommer även enskilda samtal. Stödet har påverkats under pandemin, men under år 2021 bedrevs på försök gruppverksamhet under helger för att öka tillgängligheten, men det kommer inte att ske regelbundet framöver.

Enligt erhållen information pågår ett löpande arbete med att se över utbudet av såväl utredningsinstrument som utrednings- och behandlingsmetoder, och ligga i linje med de nationella riktlinjerna. Exempel på insatser som studerats eller ses som intressanta att eventuellt utreda närmare är Case Management och Bostad först.

Enligt intervjuade har ett aktivt arbete skett för att uppdragsbeskrivning och genomförandeplan dels ska hänga ihop och dels vara ett stöd vid genomförande av insatsen. En viktig del är att regelbundet stämma av och följa upp klientens behov och utveckling under pågående insats. Vid behov görs eventuella justeringar av insatsen. Därför sker regelmässigt träffar där klient, socialsekreterare och utförande personal deltar. Generellt upplevs att det finns en bra kontakt och samarbete mellan socialsekreterare och utförare, trots att det periodvis varit en relativt hög personalomsättning bland socialsekreterare.

3.3.1 Bedömning

Vi bedömer att det finns ett relativt brett utbud av insatser, och de behandlingsmetoder som används följer nationella riktlinjer med något undantag.

Genom att erbjuda även stödboende och även boendestöd, som vid behov kan erbjudas under förhållandevis långa tidsperioder, finns goda möjligheter till alternativ till placeringar, eller i vart fall att externa placeringar förkortas.

Stöd till anhöriga har under pandemin varit svår att få till, främst gällande gruppverksamhet, men vi ser positivt på att även erbjuda anhörigrupp på helgtid.

3.4 Samverkan

Det finns flera rutiner framtagna för samverkan med andra verksamheter inom det sociala området, exempelvis försörjningsstöd, socialpsykiatri, äldreomsorg och LSS. Enligt intervjuade uppfattas samarbetet i huvudsak fungera bra. Det underlättas också av att chefer samt myndighetsutövande personal finns i samma lokaler. Samverkan sker även med Barn- och familjesektionen i form av projektet *Jag och min familj*, som riktar sig till familjer där det finns problem med missbruk.

⁶ Community reinforcement and family training.

2022-03-01

Vidare kan också nämnas att information och stöd avseende missbruksfrågor ges till exempelvis hemtjänstpersonal och andra verksamheter.

Nyligen har även ett arbete påbörjats kring hur fortsatt stöd efter genomförd insats avseende missbruk kan utformas, i form av lotsning vidare till exempelvis arbetsmarknadsenhet och vuxenutbildning.

Vid intervjuer lyfts också en problematik kring komplexa ärenden och att det hos klienter inte är ovanligt med samsjuklighet. Sammantaget innebär detta att det kan vara flera enheter inom kommunen som är engagerade i ett enskilt ärende, men även regionen.

Kommuner och regioner har en lagstadgad skyldighet att ingå samarbete ifråga om personer som missbrukar alkohol, narkotika, andra beroendeframkallande medel, läkemedel, dopningsmedel eller spel om pengar. I Dalarna regleras samarbetet genom en länsövergripande överenskommelse mellan kommunerna och regionen. En revidering skedde under år 2021 av tidigare samverkansöverenskommelse, och en större förändring var att överenskommelsen nu även innefattar barn och unga samt spel om pengar.⁷

I varje kommun ska lokala överenskommelser utarbetas med utgångspunkt från den regionala överenskommelsen. Den lokala överenskommelsen ska klargöra hur samverkan sker och hur den lokala ansvarsfördelningen mellan kommunens och regionens verksamheter ser ut. Arbetet med den lokala överenskommelsen är påbörjat, och i nuläget sker en inventering av vad regionen respektive socialtjänsten erbjuder i form av stödinsatser.

Enligt intervjuade har samverkan med regionen utvecklats positivt över tid, även om det finns stora utvecklingsmöjligheter även fortsättningsvis. Regelbundna träffar kring samverkan sker på verksamhetsnivå, där exempelvis behandlingsmetoder diskuteras liksom informationsutbyte kring nuläge och organisation. Primärvården har under några år haft en sjuksköterska under vissa tider på plats i öppenvårdens lokaler. Det avbröts dock på grund av pandemin, men förhoppningar finns att detta kan återupptas.

I det enskilda ärendet har kommunen och regionen lagstadgad skyldighet att upprätta en samordnad individuell plan (SIP) när de bedömer att insatser behöver samordnas kring den enskilde. Enligt intervjuade förekommer brister i det arbetet, exempelvis genom att deltagare från de olika parterna inte har beslutsmandat vilket medför att processen fördröjs. En stor utmaning generellt, och även i samverkan med regionen, avser personer med samsjuklighet. Samsjuklighet innebär att ha två eller flera sjukdomsdiagnoser samtidigt, i detta fall missbruk eller beroende och annan psykiatrisk diagnos. Personerna kan då behöva få stöd, vård och behandling för båda tillstånden samtidigt, och insatserna behöver samordnas.

⁷ Länsövergripande överenskommelse om samverkan – rörande personer som missbrukar alkohol, narkotika, andra beroendeframkallande medel, läkemedel, dopningsmedel eller spel om pengar, giltig från 2021-07-01—2024-06-30.

Vidare kan nämnas att det även finns en överenskommelse om samverkan med polisen avseende avhoppare från kriminella organisationer/nätverk⁸, som hanteras av missbruksenheten och där flera av insatserna som nämnts tidigare kan vara aktuella.

Kommunens verksamhet har kontakter med frivilligorganisationer som Anonyma alkoholister (AA), Anonyma narkomaner (NA) och Riastugan. Exempelvis deltar företrädare för AA och NA på behandlingsträffar för att informera om sin verksamhet.

3.4.1 Bedömning

Vi uppfattar att den interna samverkan i allt väsentligt fungerar tillfredsställande. Vi anser dock att de rutiner som finns kan behöva ses över och uppdateras.

Det finns en regional överenskommelse med regionen, medan arbetet med att utforma den lokala överenskommelsen pågår. Vi bedömer att det är väsentligt att den lokala överenskommelsen färdigställs, och kan utgöra en grund för fortsatt utveckling av samverkan med regionens verksamheter.

Vi ser positivt på att det finns kontakter med frivilligorganisationer, men anser att det finns möjligheter att utveckla vidare till gagn för alla berörda parter.

3.5 Uppföljning

Av den brukarundersökning som genomfördes under år 2021 svarar 54 procent att de anser att situationen förbättrats mycket sedan de fick kontakt med socialtjänsten (riket 56). 40 procent svarar att situationen förbättrats lite (riket 31). Vidare anger 58 procent att de sammantaget är mycket nöjd med det stöd de får från socialtjänsten (riket 57), och 39 procent anger ganska nöjd (riket 35). Enligt erhållna uppgifter kommer enkäten att genomföras även fortsättningsvis.

Genom att ASI används som bedömningsinstrument, finns också möjligheter att ta ut aggregerad information, vilket enligt intervjuade görs vid behov. Tidigare har UIV⁹ använts under många år som uppföljningsmetod. Även här har aggregerad information tagits fram vid behov, men som vi uppfattar det inte in någon mer regelbunden och standardiserad form. Från år 2022 kommer Ubåt (uppföljning och beskrivning av åtgärder) att användas, vilket nu är under implementering. Såväl brukarupplevelse som handläggarskattningar kan ingå. Ubåt fungerar tillsammans med ASI och ger ett brett uppföljningsinstrument som visar på både förändring och effekt. Genom datastödet finns också såväl fasta resultatrapporter som uttagsmöjligheter liksom jämförelser med andra kommuner. Inom öppenvården följs insatserna även upp genom ORS/SRS¹⁰. Vidare pågår ett arbete med att utforma en modell för utvärdering och uppföljning av insatsen för anhöriga, i form av ett frågeformulär som beräknas sjösättas under året.

⁸ Daterad 2018-10-15.

⁹ UIV (systematisk kvalitetsuppföljning av insatser för vuxna med missbruk från 18 år och äldre) är en metod för handläggare att följa upp biståndsbedömda insatser för personer med alkohol eller narkotikaproblem.

¹⁰ Skalorna Outcome Rating Scale (ORS) och Session Rating Scale (SRS) mäter en klients/patients mående och upplevelse av behandling och är exempel på uppföljningsinstrument som möjliggör systematisk uppföljning och utvärdering.

2022-03-01

I och med att ett nytt verksamhetssystem har införts, Treserva, pågår ett arbete med att ta fram standardiserade rapporter avseende exempelvis volymuppgifter som ska följas löpande. Enligt intervjuade sker på enhetsnivå en genomgång varje vecka av läget.

På nämndnivå följs ekonomin upp löpande på verksamhetsnivå. Avseende missbruk har budgetföljsamheten varit god. Vid intervjuer framkommer att missbruksområdet inte varit i fokus för nämnden under senare tid, och inte rapporterats närmare. Den övergripande bild som finns är att situationen i Falun varit rätt stabil över tid. Dock finns en oro för en negativ utveckling utifrån dels pandemins efterverkningar och dels utifrån situationen i närliggande kommuner. Detta har medfört att ytterligare medel avsatts i årets budget som en form av beredskap för ökade behov, t ex gällande placeringar.

3.5.1 Bedömning

Vi ser positivt på att det genomförts en brukarundersökning inom området. Vi ser också positivt på införandet av Ubåt, som i kombination med ASI ger goda förutsättningar för såväl uppföljning som för analys och utveckling. I och med bytet av verksamhetssystem, pågår också arbetet med att ta fram standardmässiga rapporter.

Vi bedömer därför att det är väsentligt att arbetet med implementering av dessa delar fullföljs omgående, för att kunna dra nytta och använda resultaten för såväl löpande uppföljning som analys och utveckling.

Vi anser vidare att nämnden bör erhålla åtminstone en årlig rapportering kring verksamheten, t ex avseende volymer och effekter av givna insatser, utöver att följa ekonomin löpande.

4 Slutsats och rekommendationer

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att socialnämnden i allt väsentligt säkerställer att det finns ändamålsenliga arbets- och samarbetsformer för att tillgodose behoven hos personer med missbruks- och beroendeproblematik.

Följsamheten till nationella riktlinjer är god, och det finns ett relativt brett utbud av insatser. Den interna samverkan fungerar tillfredsställande, medan samverkan med regionen och frivilligorganisationer kan utvecklas. Förutsättningar för en relevant uppföljning samt analys och utveckling är under uppbyggnad.

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi socialnämnden att:

- Se över och uppdatera *Riktlinjer avseende handläggning av ärenden inom missbruks- och beroendområdet för vuxna*, se avsnitt 3.2.1.
- Tydliggöra hantering av risker i processflödet utifrån perspektivet intern styrning och kontroll, exempelvis avseende egenkontroll och andra kontrollaktiviteter, se avsnitt 3.2.1.
- Se över och uppdatera interna rutiner avseende samverkan, se avsnitt 3.4.1.
- Utveckla samverkan med regionen, bland annat genom att säkerställa att lokal överenskommelse färdigställs, se avsnitt 3.4.1.
- Utveckla samarbetet med frivilligorganisationer, se avsnitt 3.4.1.
- Säkerställa att implementering av uppföljningsdelar färdigställs, se avsnitt 3.5.1.
- Säkerställa relevant rapportering till nämnden, se avsnitt 3.5.1.

Datum som ovan

KPMG AB

Magnus Larsson
Certifierad kommunal revisor och kundansvarig

Mikael Lindberg
Certifierad kommunal revisor

Oskar Nordmark
Certifierad kommunal revisor

Falu kommun
Granskning av missbruksvården

2022-03-01

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.